

KNÍŽNIČNÉ NOVINY

ŠTÁTNA VEDECKÁ
KNÍŽNICA
V BANSKEJ BYSTRICI

**Povedz mi, čo čítaš, a ja
ti poviem, kto si.**

www.svkbb.eu

- Slovo na záver roka
- Čo čítajú osobnosti nášho mesta
- Toto je naša knižnica
- Pozor na jazyk(y)!
- V knižnici ožili príbehy z kazašskej stepi
- Jesenné stretnutie v rámci cyklu Dotyky s vedou
- Vianoce v knihách, knižné vianoce
- Umelecké vyžitie v našej galérii
- Stáž v partnerskej knižnici v Opole
- Knižnice súčasnosti 2024
- V zdravom tele zdravý duch - výstava ozdravovacej architektúry
- Pracovný pobyt v Študijnej a vedeckej knižnici v Hradci Králové
- Cestou za spoznávaním nórskeho knižnic
- CILF 2024, alebo ako sme prezentovali ŠVKBB v Šanghajskej knižnici
- Navštívili sme Deichman Bjørnvika, najlepšiu verejnú knižnicu na svete
- Edičná činnosť ŠVK v roku 2024
- Knižnice v staroveku
- Všetko má svoju históriu a tá o vianočných pozdravoch stojí za povšimnutie...
- Knižné novinky 4/2024

Slovo na záver roka

Rok 2024 prešiel nevídanou rýchlosťou a zmeny, ktoré nastali v jeho závere v súvislosti s úspornými opatreniami, dotkli sa znižovania počtu pracovných miest v Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici.

Krokom, ktoré sme podnikli na zabezpečenie stability našej organizácie, predchádzalo náročné rozhodovanie. Išlo o preskúmanie všetkých spôsobov, ako ušetriť a znižovanie počtu zamestnancov bolo tou najposlednejšou možnosťou. Skúmali sme všetky možné spôsoby, ako prispôbiť rozpočet a zachovať pracovné miesta kolegov. Rozhodnutie znižovať počet zamestnancov bolo náročné a pristúpili sme k nemu až vtedy, keď už nebolo iné reálne riešenie. Verím, že tieto nepopulárne opatrenia nám napriek zníženému rozpočtu v nasledujúcich rokoch pomôžu zabezpečiť fungovanie knižnice a že sa budeme snažiť o čo najefektívnejšie využitie prostriedkov, ktoré budeme mať k dispozícii.

Našou úlohou zostáva, aby knižnica naďalej poskytovala verejnosti všetky služby na vysokej úrovni, aby naši čitatelia a návštevníci pocítili tieto zmeny čo najmenej.

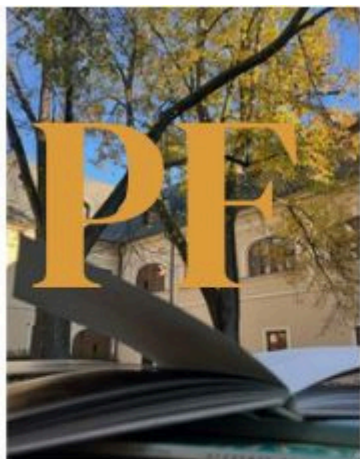
Naši kolegovia, ktorí odchádzajú do dôchodku, si zaslúžia poďakovanie za prácu, ktorá bola po celé roky pre našu knižnicu neoceniteľná. Každý z nich prispel k tomu, aby sme mohli poskytovať kvalitné služby našim čitateľom a podporovať komunitu, ktorej slúžime. Mnohí z nich odovzdali desiatky rokov života práci v Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici na rôznych pozíciách. Poďakovanie patrí tiež zamestnancom, ktorí si v tomto období hľadajú nové zamestnanie a prechádzajú si náročným obdobím.

Verím, že naša knižnica dokáže poskytovať kvalitné služby aj pri tomto obmedzení a podarí sa nám udržať stabilné fungovanie organizácie.

Pred nami sú v novom roku 2025 nové úlohy, a preto sa v krátkom období chceme sústrediť na ďalší rozvoj našej knižnice, aby každý zamestnanec našej knižnice mohol využiť svoje schopnosti a vedomosti pre našich čitateľov.

Na záver roka 2024 vyjadrujem vďaka všetkým kolegyniam a kolegom a takto oceňujem ich prácu, prejem pokojné vianočné sviatky a veľa síl, odhodlania a najmä pevné zdravie v roku 2025. Taktiež sa obraciam k našim čitateľom a návštevníkom s vierou, že nám zachovajú priazeň a budú naďalej využívať naše knižnično-informačné služby a navštevovať so záujmom naše aktivity a podujatia v budúcom roku.

Krásne Vianoce, veselý Silvester
a úspešný vstup do roku 2025
praje Oľga Doktorová

*Ďakujeme Vám za prejavenu dôveru a spoluprácu v uplynulom roku
a prajeme spokojné, láskou a porozumením naplnené vianočné
sviatky, v roku 2025 veľa zdravia, šťastia a úspechov.*

PhDr. Oľga Doktorová a kolektív
zamestnancov ŠVK v Banskej Bystrici

Čo čítajú osobnosti nášho mesta Mgr. art. Šimon Svitok, generálny riaditeľ Štátnej opery

Pochádza z obce Cígeľ pri Prievidzi. Žije už 30 rokov v Banskej Bystrici, oženil sa tu a so svojou manželkou Martinou, korepetitorkou Štátnej opery, majú dve dcéry. Vyštudoval operný spev na Hudobnej a tanečnej fakulte Vysokiej školy múzických umení v Bratislave. Už počas štúdia spolupracoval s umeleckými agentúrami, s Komornou operou Bratislava a Kammer Oper Wien. V roku 1994 získal angažmá v Štátnej opere v Banskej Bystrici, kde dodnes pôsobí ako jeden z popredných sólistov. Od roku 2011 zároveň pôsobil na pozícii umeleckého riaditeľa opery a od júla 2024 sa stal jej generálnym riaditeľom. Ako operný sólista doteraz našťudoval takmer 90 operných, operetných a muzikálových postáv, v prevažnej miere titulných, odohral viac než 1000 predstavení. Je laureátom niekoľkých speváckych súťaží, držiteľom mnohých slovenských prémieí za výnimočné stvárnenie postáv opernej literatúry, ale taktiež je neúnavný podporovateľ mladej generácie umelcov, ktorým neustále dáva príležitosť na ich umeleckú realizáciu.

Čo rád robíte vo svojom voľnom čase?

Voľného času nemám príliš veľa, keďže funkcia generálneho riaditeľa si vyžaduje takmer celého človeka a často nie som pánom svojho času. Keď však môžem, rád som doma v našom byte, kde máme všetko usporiadané tak, aby sme sa tam cítili pohodlne a načerpali energiu. S manželkou radi chodíme po Suchom vrchu, a aj keď som pohybovo pomerne lenivý človek, vďaka manželke, ktorá ma vie motivovať, si tieto naše prechádzky užívam. Okrem toho milujem Tatry, kde trávim každé leto nejaký čas s našou mladšou dcérou. Pohľad z vysokých štítov mi vždy prinesie nový dych a nadhľad na mnohé veci. O staršou dcérou máme zase radi spoznávanie miest – momentálne žije a pracuje vo Viedni, a tak nabieram energiu počas našich spoločných chvíľ v historickom centre tohto mesta. Medzi moje koníčky patrí aj varenie, pečenie a kváskovanie, ktoré mi prinášajú oddych od vážnych tém. Hoci času na to teraz nie je veľa, vždy si to však vychutnám, keď sa stretne celá rodina. A nakoniec, istou formou oddychu je aj čas, keď sa večer zavriem sám v svojej divadelnej šatni, cvičím spev alebo si opakujem roly, ktoré ma najbližšie čakajú.

Aký druh literatúry rád čítate, aký je Váš vzťah ku knihám?

Vzťah ku knihám som si nevytvoril celkom prirodzene – mama nás s bratom v detstve tak trochu nútila čítať, či sme chceli, alebo nie. Možno to nebolo zo psychologického hľadiska najšťastnejšie rozhodnutie, pretože týmto prístupom vo mne vybudovala akýsi odstup voči čítaniu a nikdy ma to extra nelákalo. Takže ani môj vzťah ku knihám dlho nebol veľmi vrúcny a moje čítanie sa väčšinou spájalo s prácou. Počas štúdií ma však niekoľkokrát pohltila literatúra spojená s projektmi a seminárnymi prácami. Napríklad som bol fascinovaný životným príbehom Gustava Mahlera, najmä obdobím, keď písal svoje symfónie. Rovnako ma veľmi zaujala kniha Faraon, ku ktorej som sa dostal, keď som pripravoval projekt o Verdiho opere Aida. Momentálne čítam prevažne legislatívne normy, zákony, prinajlepšom operné party, ktoré sú nevyhnutné pre moju prácu. Verím však, že knihy, ktoré ma čakajú doma, alebo ktoré som dostal do daru, mi budú spoločnosť robiť neskôr. Snáď počas pokojnejšieho obdobia dôchodku.

Akú knihu ste čítali naposledy a odporúčate našim čitateľom?

Posledné knihy, ktoré som čítal, boli Debordelizace hlavy Iva Tomana, Myšlienky k sebe samému od Marca Aurelia a ZEN, život v tomto okamihu. Možno na ľudí tak nepôsobím, ale často v mojom živote bojujem s pochybnosťami o sebe samom či polemizujem nad správnosťou svojich rozhodnutí. Tieto knihy mi pomohli pozeráť sa na všetko okolo z nového uhla a svojím spôsobom upokojovali môj vnútorný svet. Umelecký život si vyžaduje prácu s emóciami a pocitmi – na javisku sme akoby „obnažení“, aby sme vyvolali u divákov konkrétnu náladu či ilúziu skutočnosti. Často si návštevníci divadla neuvedomujú, že aj my na javisku sme len ľudia so všetkými svojimi pocitmi radosti, ale aj smútku či bolesti. Často si návštevníci divadla neuvedomujú, že aj my na javisku sme len ľudia so všetkými svojimi pocitmi radosti, ale aj smútku či bolesti. Počas predstavenia ich musíme potlačiť a sústrediť sa na postavu, ktorú stvárnime. Preto potrebujeme niekedy pomôcť vrátiť sa „späť“ a nájsť rovnováhu medzi umením a realitou. Práve tieto knihy mi pripomenuli dôležitosť nadhľadu nad umeleckým svetom.

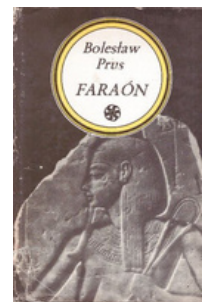

ŠIMON SVITOK, GENERÁLNY RIADITEĽ
ŠTÁTNEJ OPERY V BANSKEJ BYSTRICI

Nie vždy sa mi to darí, ale moja pozícia generálneho riaditeľa ma taktiež často núti pozeráť sa na umenie a fungovanie divadla z globálnejšieho a realistickejšieho pohľadu. Čo s týka odporúčania, myslím si, že tento druh literatúry dokáže mnohých z nás vrátiť späť na rovné nohy.

Ďakujeme za rozhovor.

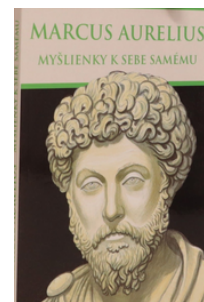
Šimon Svitok a Betka Matejová

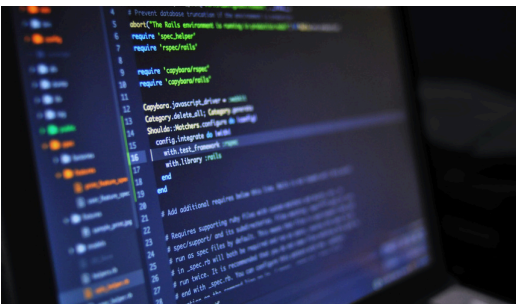
NÁJDETE U NÁS POD SIGNATÚROU A 4742

NÁJDETE U NÁS POD SIGNATÚROU A 129346

NÁJDETE U NÁS POD SIGNATÚROU A 146559

ILUSTRÁČNÝ OBRÁZOK (ZDROJ: DATABÁZA PEXELS)

ILUSTRÁČNÝ OBRÁZOK (ZDROJ: DATABÁZA PEXELS)

PIKANTÉRIE A ZAUJÍMAVOSTI ANGLICKÉHO JAZYKA

PIKANTÉRIE A ZAUJÍMAVOSTI ANGLICKÉHO JAZYKA

Toto je naša knižnica Oddelenie informačných technológií

Oddelenie informačných technológií (OIT) v Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici je základným pilierom prevádzky modernej knižnice, ktoré zabezpečuje nielen technické vybavenie, ale aj ochranu a rozvoj informačných systémov. OIT pokrýva komplexné správy sieťových operačných systémov a informačnej infraštruktúry. Jeho úloha je širokospektrálna a siaha od tvorby koncepčných stratégií po technickú podporu každodenných operácií.

Oddelenie sa stará o bezpečnosť informačných systémov, pričom zabezpečuje ochranu pred neoprávneným prístupom, kontrolu firewallov a ochranu osobných údajov.

Súčasne zodpovedá za správu serverov, softvérových licencií a emailových systémov, čím garantuje, že knižnica môže plynule fungovať.

Pod vedením spolupracovníkov OIT sa vykonávajú aj interné školenia, údržba zariadení a správa hardvéru vrátane podpory pre všetky interné a externé technologické potreby knižnice. Činnosti OIT zahŕňajú aj neustále monitorovanie nových trendov a inovácií v oblasti informačných technológií. Okrem toho oddelenie poskytuje technickú podporu pri rôznych knižničných podujatiach, kde zodpovedá za prezentácie, ozvučovaciu techniku a bezchybný chod informačno-technologickej infraštruktúry.

OIT tak nie je len technickým zázemím, ale aj kľúčovým partnerom pri poskytovaní moderných služieb a inovácií, ktoré prispievajú k úspešnému chodu knižnice a zvyšovaniu kvality jej služieb.

Peter Šotik

Pozor na jazyk(y)!

Pre lokálne základné a stredné školy nie je žiadnou novinkou, že jazykové centrá našej knižnice organizujú tematické hodiny pre ich študentov. Tieto hodiny naberajú v jeseni však úplne nový rozmer. Knižnica sa každoročne aktívne zapája do osláv Európskeho dňa jazykov 26. septembra. Tento sviatok oslavuje jazykovú rozmanitosť v Európe, podporuje učenie sa jazykov a povzbudzuje medzikultúrne porozumenie na celom kontinente.

Vzhľadom na stabilné jazykové vyučovanie na školách je zbytočné v súčasnosti pripomínať dôležitosť učenia sa cudzích jazykov. Jazykové centrá preto počas septembra a októbra ponúkajú školám hodiny, ktoré sú zamerané najmä na spoznávanie jednotlivých kultúr, popularizáciu jazykov a zaujímavé fakty o nich. Ako malý bonus sa môžu školy prihlásiť aj na vedomostný súťažný kvíz Jazykový oriešok. Pozostáva z otázok, ktorými prispeli všetky jazykové centrá a týkajú sa všeobecných vedomostí prezentovaných kultúr.

Hoci sú aktivity jazykových centier spoplatnené, s výnimkou Amerického centra, návštevnosť a záujem hovoria stále o veľkej atraktivite týchto podujatí.

Spoločne sa na tematických hodinách v rámci Európskeho dňa jazykov tento rok zúčastnilo viac ako 900 žiakov a študentov spolu so svojimi vyučujúcimi. Kvíz Jazykový oriešok bol celkovo odprezentovaný až 19-krát.

Oslavy Európskeho dňa jazykov sa stali v posledných rokoch už tradičným podujatím Štátnej vedeckej knižnice. Základné a stredné školy v meste počítajú s týmto programom už na začiatku školského roka a usilujú sa zarezervovať si vhodné termíny. Preto sa stáva, že aktivity sa často realizujú od polovice septembra až do novembra.

Róbert Címer

V knižnici ožili príbehy z kazašskej stepi

V stredu 25. septembra sa v Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici konala prezentácia knihy Kazašské rozprávky. Tento výnimočný kultúrny večer vznikol v spolupráci s Veľvyslanectvom Kazašskej republiky v Slovenskej republike, ktoré podporuje medzinárodnú výmenu literárnych a kultúrnych hodnôt medzi našimi krajinami. V univerzálnej študovni knižnice sa zišli milovníci literatúry, zástupcovia kultúrnych inštitúcií, ale aj samotné deti, ktoré sa so záujmom prišli oboznámiť s bohatstvom kazašskej rozprávkovej tvorby. Prítomní mali možnosť preniesť sa do magického sveta Kazachstanu nielen cez pútavé príbehy, ale aj prostredníctvom špeciálnej etnografickej výstavy, ktorá predstavila unikátne predmety a tradičné hudobné nástroje tejto stredoázijskej krajiny.

Spolupráca knižnice s veľvyslanectvom nie je novinkou, keďže už v minulosti kazašské veľvyslanectvo obdarovalo knižnicu významnými publikáciami, medzi ktorými vynikajú Slová ponaučení od známeho kazašského básnika a filozofa Abaja Kunanbajulyho a kniha 101 zážitkov Kazachstanu. Okrem darovanej literatúry sa v knižnici organizovali aj podujatia pre verejnosť, medzi ktoré patrí prednáška o Kazachstane v rámci Cestovateľského klubu či prezentácie o štipendijných možnostiach pre študentov, ktorí by chceli spoznať túto fascinujúcu krajinu.

Príbehy, ktoré sú súčasťou knihy Kazašské rozprávky, sú bohaté na morálne ponaučenia a hlboké reflexie hodnotového sveta kazašského národa.

Hrdinovia týchto rozprávok sa často ocitajú pred výzvami kočovného života, ktoré musia prekonať pomocou tradičných zručností, ako je lov alebo jazda na koni. Ich činy odzrkadľujú česťnosť, odvahu, úctu k starším a hlboké spojenie s prírodou. Kazašské príbehy zdôrazňujú hodnoty, ako sú spravodlivosť, súdržnosť a pomoc blíznym, čím v sebe nesú univerzálne posolstvá, ktoré sú zaujímavé aj pre dnešného čitateľa. Príroda v týchto rozprávkach nie je len prostredím, ale aj živým organizmom, ktorý je schopný odmeniť alebo potrestať človeka podľa jeho skutkov. Táto symbióza medzi prírodou a človekom vyjadruje úctu, ktorú kočovné kmene Kazachstanu prechovávali k svojej zemi.

Príbehy, ktoré sú súčasťou knihy Kazašské rozprávky, sú bohaté na morálne ponaučenia a hlboké reflexie hodnotového sveta kazašského národa. Hrdinovia týchto rozprávok sa často ocitajú pred výzvami kočovného života, ktoré musia prekonať pomocou tradičných zručností, ako je lov alebo jazda na koni. Ich činy odzrkadľujú česťnosť, odvahu, úctu k starším a hlboké spojenie s prírodou. Kazašské príbehy zdôrazňujú hodnoty, ako sú spravodlivosť, súdržnosť a pomoc blíznym, čím v sebe nesú univerzálne posolstvá, ktoré sú zaujímavé aj pre dnešného čitateľa. Príroda v týchto rozprávkach nie je len prostredím, ale aj živým organizmom, ktorý je schopný odmeniť alebo potrestať človeka podľa jeho skutkov. Táto symbióza medzi prírodou a človekom vyjadruje úctu, ktorú kočovné kmene Kazachstanu prechovávali k svojej zemi. Podujatie prinieslo nielen umelecký, ale aj kultúrny zážitok, ktorý účastníkov preniesol do tradičného sveta Kazachstanu.

Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici tak opäť preukázala, že je významným centrom medzikultúrneho dialógu a priblížila návštevníkom ďalší kúsok svetovej kultúry. Veríme, že táto spolupráca ešte viac posilní vzťahy medzi Slovenskom a Kazachstanom a otvorí nové možnosti na vzájomné porozumenie a poznávanie.

Michal Majer

ETNOGRAFICKÁ VÝSTAVA O KAZACHSTANE

KNIHU KAZAŠSKÉ ROZPÁVKY NÁJDETE V NAŠOM FONDE
POD SIGNATÚROU C 67322

NÁVŠTEVNÍCI PODUJATIA V SPOLOČNOSTI KOLEGYNE
ZUZANY HUŠLOVEJ

VEĽVYSLANEC KAZACHSTANU TOLEŽAN BARLYBAJEV

NÁVŠTEVNÍCI PODUJATIA KAZAŠSKÉ ROZPÁVKY

Jesenné stretnutie v rámci cyklu Dotyky s vedou

V jesennom cykle Dotyky s vedou, ktorého cieľom je prezentovať významné osobnosti slovenskej vedy a techniky, sme 23. októbra 2024 predstavili v spoločenskej sále knižnice prof. RNDr. Branislava Sitára, DrSc., svetoznámeho jadrového fyzika, bývalého viceprezidenta Európskej organizácie pre jadrový výskum CERN. Spoločne sme sa rozprávali, aká bola jeho cesta za fyzikou, ktorej zasvätil celý svoj život. Prostredníctvom zaujímavej prezentácie sme sa dozvedeli, aký je „Prínos CERN-u pre svet a Slovensko“.

Prof. RNDr. Branislav Sitár, DrSc., pôsobí od roku 1997 ako profesor jadrovej fyziky na Fakulte matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského (UK) v Bratislave. V rokoch 1964 – 1969 vyštudoval na Prírodovedeckej fakulte UK odbor fyzika. V roku 1975 absolvoval ročný študijný pobyt na univerzite v Durhame vo Veľkej Británii. V roku 1976 získal titul kandidáta fyzikálno-matematických vied (CSc.). Titul doktor fyzikálno-matematických vied (DrSc.) získal v roku 1989 v Spojenom ústave jadrových výskumov v Dubne (dnes Ruská federácia), kde v r. 1977 – 1989 pôsobil ako vedecký pracovník. Zaoberá sa jadrovou a subjadrovou fyzikou. Je spoluautorom experimentálnych dôkazov produkcie kvarkovo-gluónovej plazmy (1998 – 2004) na experimente ALICE v Európskom stredisku pre jadrový výskum CERN v Ženeve.

Vyššie 20 rokov sa zúčastňuje aj na experimentoch v Ústave fyziky ťažkých iónov GSI Darmstadt v Nemecku, kde je spoluautorom niekoľkých experimentálnych dôkazov existencie exotických haló jadier. Bol predstaviteľom Slovenskej republiky vo Finančnom výbore CERN (1993 – 1996) a v Rade CERN (1996 – 1999 a od 2002), viceprezidentom Rady CERN (2007 – 2010) a predsedom Výboru pre spoluprácu Slovenska s CERNOM od roku 2002.

Prof. Branislav Sitár je autorom a spoluautorom 1525 publikácií, väčšinou v renomovaných zahraničných vedeckých časopisoch. Zaznamenal vyše 9600 citácií. Vyškolil piatich doktorandov. Je spoluautorom dvoch vedeckých monografií, ktoré boli vydané v Moskve (1988) a vo vydavateľstve Springer v Heidelbergu (1993).

Je autorom množstva objavov, vynálezov, patentov, technických diel, ktoré vyvinul počas svojej bohatej kariéry. Za svoju vedeckú činnosť bol vyznamenaný viacerými významnými oceneniami. Je nositeľom Ceny Dionýza Ilkoviča Slovenskej akadémie vied za fyziku (2009), Zlatej medaily Univerzity Komenského Bratislava (2011), Ceny Slovenskej fyzikálnej spoločnosti (2011) a Radu Ľudovíta Štúra II. triedy za zásluhy o rozvoj vedy v Slovenskej republike (2011).

Po vzhľadnutí prezentácie prítomní v publiku s prof. Branislavom Sitárom diskutovali a zaujímali ich rôzne otázky z oblasti jadrovej fyziky, vesmírnych objavov, ale i súčasného postavenia vedy na Slovensku. Náš hosť zakončil svoje rozprávanie mottom zo svojej knihy: „Inteligentný život je vo vesmíre vzácny. Naša Zem ním bola obdarovaná, chráňme si ho.“

Organizátori ďakujú za návštevu a prezentáciu hodnotných vedeckých poznatkov z oblasti jadrovej fyziky a výskumu vesmíru.

Soňa Šóky

PROF. RNDR. BRANISLAV SITÁR, DRSC.

Vianoce v knihách, knižné Vianoce

V rámci novovzniknutého čitateľského klubu Cesta do fantázie, ktorý je určený pre deti a mládež, máme určené mesačné témy, vďaka ktorým chceme vzbudiť medzi mladými čitateľmi záujem o čítanie a knihy všeobecne. Upútať a zaujať aj takých, ktorí po knihách bežne nesiahnu.

Novembrová téma Cesta do fantázie sa venovala samotnému cestovaniu, ako aj cestám do vymyslených, fantastických krajín a príbehov.

Decembrová téma Obálka, ktorá vás priláka, alebo odradí bude zameraná na vizuálnu stránku – konkrétnejšie sa zameriame na knihy s vianočnou tematikou, prípadne s obálkami farebne ladenými zimne, kde prevažujú farby modrá, biela, červená, zlatá a zelená. Nevyhňeme sa ani knihám s farebnými oriezkami, s ktorými sa akoby v poslednom období roztrhlo vrece. Potešte sa pohľadom na výber z najnovších prírastkov. Dokážete určiť ich názvy len podľa oriezkov?

Michaela Töröková

Umelecké vyžitie v našej galérii

Galéria v podkroví našej knižnice pokračuje vo svojich aktivitách zameraných na poskytovanie bohatého umeleckého vyžitia. Prostredníctvom výstavnej činnosti a vzdelávacích projektov, ktoré vychádzajú z odborných bibliografických výskumov, galéria ponúka návštevníkom rôznorodé formy umeleckých zážitkov. V roku 2024 bola prezentovaná séria výnimočných výstav, z ktorých vyberáme niekoľko zásadných projektov.

Jedným z nich bola retrospektíva tvorby Jaroslava Uhela, významného slovenského výtvarníka, pri príležitosti jeho životného jubilea. Jaroslav Uhel, ktorý má za sebou viac než 90 samostatných a kolektívnych výstav doma i v zahraničí, je uznávaný nielen na Slovensku, ale aj v Európe a USA. V roku 1998 bol ocenený cenou ministra kultúry Slovenskej republiky za osobný prínos do slovenskej kultúry a umenia. Je tiež laureátom Ceny Masarykovej akadémie umení v Prahe a držiteľom prestížnej ceny Premio Internazionale d'Arte – Premio Speciale Artista Segnalato, ktorú mu udelili v Taliansku v roku 2004.

Ďalším významným projektom bola výstava Reflexia V., ktorá prezentovala diela členov Asociácie slovenského umenia. Tento výstavný projekt salónneho charakteru s voľnou témou a neobmedzenými technickými prostriedkami ponúkol široký záber výtvarných techník – od maľby a grafiky po plastiku a kombinované techniky. Výstava poskytla umelcom slobodu v interpretácii umeleckých myšlienok, čím divákovi umožnila zažiť rôznorodosť výtvarného umenia.

Pri príležitosti 160. výročia narodenia Jozefa Murgaša, významného slovenského vedca a vynálezcu, pripravila Štátna vedecká knižnica v spolupráci s Literárnym a hudobným múzeom multižánrový výstavný projekt VIERA – VEDA – UMENIE: Jozef Murgaš z Tajova do Wilkes-Barre. Tento výnimočný projekt, ktorý podporili Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky a Veľvyslanectvo USA, ponúkol komplexný pohľad na Murgašovu osobnosť a jeho prínos v oblastiach vedy, viery, politiky, prírodovedy a výtvarného umenia. Autorkou scenára a kurátorskej koncepcie výstavy i katalógu bola Mgr. Soňa Šváčová, PhD., dizajn výstavy vytvoril doc. Pavel Choma, akademický maliar.

Pri tejto príležitosti, Galéria pripravila aj výtvarný workshop pre žiakov základných škôl, jeho výsledkom je prepojenie detského vnímania diela Jozefa Murgaša s ich vlastnou výtvarnou interpretáciou, ktorá je cenným nástrojom na podporu kreativity a osobného rozvoja. Umožňuje deťom nielen oceniť krásu umenia, ale aj aktívne sa zapojiť do procesu tvorby, čím si budujú vlastný vzťah k histórii a kultúre vlastným autentickým prežitkom. Týmto spôsobom sa Murgašovo dielo stáva mostom medzi minulosťou a súčasnosťou, ktorý obohacuje mladú generáciu o nové poznatky a skúsenosti.

Galéria pripravuje v roku 2025 ďalšie významné výstavné projekty, medzi ktorými nebude chýbať Svetozár Mydlo in memoriam, Zora Kompánková a výstava bratov Augustínovcov. Tieto výstavy budú obohatené o sprievodné podujatia ako workshopy, odborné prednášky a videoprezentácie, pričom celkový kultúrny zážitok ešte umocní hudobný program. Na jeseň 2025 sa návštevníci môžu tešiť na výnimočnú prezentáciu archívneho dedičstva Slovenskej republiky pod názvom Slovensko v obrazoch.

Tento projekt, ktorý je zameraný na menej známe, raritné a doteraz nepublikované archívne dokumenty, ocení prácu slovenských archivárov. Výstava ponúkne návštevníkom nový pohľad na našu históriu, čím obohatí kultúrnu pamäť národa.

Rok 2024 priniesol výrazný nárast návštevnosti, čo je pozitívnym dôkazom oživenia kultúrnej scény po covidovej prestávke. Tento trend nás motivuje k tomu, aby sme i naďalej poskytovali kvalitné umelecké prezentácie a obohatili ich o zaujímavé sprievodné podujatia. Veríme, že aj v roku 2025 galéria Štátnej vedeckej knižnice opäť ponúkne návštevníkom nezabudnuteľné kultúrne zážitky.

Michaela Tettingerová

VERNISÁŽ VÝSTAVY REFLEXIE V.

VÝSTAVA :JOZEF MURGAŠ Z TAJOVA DO WILKES-BARRE

VÝTVARNÝ WORKSHOP K VÝSTAVE :JOZEF MURGAŠ Z TAJOVA DO WILKES-BARRE

VÝTVARNÝ WORKSHOP K VÝSTAVE :JOZEF MURGAŠ Z TAJOVA DO WILKES-BARRE

Stáž v partnerskej knižnici v Opole

Na výmennej stáži vo Vojvodskej verejnej knižnici E. Smółku v poľskom meste Opole, ktorá sa konala začiatkom októbra, sa zúčastnili Jarka Szarowská, Adriana Sojaková, Peter Šotík a Juraj Kiss.

Po príchode do mesta Opole nás pred knižnicou privítal riaditeľ knižnice Tadeusz Chrobak. Pracovníci knižnice nás previedli po historickom centre mesta a previezli nás na Zámok Opolski v Rogówe. V budove, ktorá funguje ako pobočka opolskej knižnice, sa nachádza historický fond s rozsiahlou zbierkou starých rukopisov, tlačí, máp, listov a grafiky. Nachádza sa tu aj archeologická expozícia predstavujúca stredoveké črepy, hroty šípov a prvky interiérového dizajnu. Rogów okrem kultúrnych funkcií slúži aj ako konferenčné a obchodné centrum s hotelom.

Zaujímavá bola návšteva Múzea sakrálneho umenia, kde medzi približne 2000 náboženskými exponátmi – historickými postavami, sochami, krížmi, kaplnkami sú najpočetnejšou expozíciou obrazy. Je to najväčšia zbierka olejomalieb, grafík a litografií s posvätným obsahom v Poľsku. Expozíciu nás sprevádzal mladý muž s obrovským entuziazmom, ktorý s nadšením hovoril o svojej práci.

V meste Sztrelce Opolskie sme navštívili mestskú knižnicu. Pracovníčky knižnice nás veľmi milo privítali, ukázali nám priestory – detské oddelenie, beletriu, čítareň a študovňu. V reprezentatívnych priestoroch nám urobili prezentáciu knižnice, hovorili o svojej práci, pýtali sa nás na našu prácu. V reprezentatívnych priestoroch nám urobili prezentáciu knižnice, hovorili o svojej práci, pýtali sa nás na našu prácu. Spolupracovníčka pri projektoch pre deti aj seniorov seniorka Danuša nám prečítala rozprávku o ochrane prírody, ktorú ilustrovali deti, text bol napísaný na základe obrázkov. Keďže pani Danuša je aj sprievodkyňa, so svojim odborným výkladom nás previedla po meste, ukázala jeho historickú časť, zrúcaniny hradu, park s krásnymi a vzácnymi stromami. Na mesto sme sa mali možnosť pozrieť aj z výšky veže. Odchádzali sme odtiaľ plní zážitkov a dobrej nálady.

Tretí deň našej cesty bol zameraný na prehliadku Vojvodskej verejnej knižnice E. Smółku v Opole, ktorá zhromažďuje, rozvíja a sprístupňuje rôzne druhy zbierok zo všetkých oblastí poznania. Slúži ako informačné a bibliografické centrum. Špecializuje sa na zber a evidenciu regionálnych dokumentov. Knižnica vykonáva aj rozsiahle vzdelávacie, kultúrne aktivity a vecný dozor nad sieťou okresných knižníc v Opolskom vojvodstve.

Pán riaditeľ nás spolu so svojimi vedúcimi oddelení informovali o práci v knižnici. Oboznámili nás s históriou knižnice a s jej činnosťou v súčasnosti. Previedli nás pôvodnou budovou knižnice aj novovybudovanou prístavbou, kde finišujú stavebné práce. Do konca novembra musí byť knižnica zariadená a funkčná. Nové priestory nás očarili svojou veľkosťou, moderným technickým vybavením. Zaujal nás výťah určený na presun kníh medzi poschodiami a tiež veľké sklady s posuvnými regálmi. Navštívili sme aj polygrafické oddelenie, kde aj v súčasnosti pracovník knižnice nahráva mikrofilmy, ktoré majú stále dlhšiu životnosť ako súčasné nosiče. Z knižnice sme sa presunuli do jednej z pobočiek – do Dokumentačného a výstavného centra Nemcov v Poľsku, ktoré bolo otvorené v roku 2022. Jeho cieľom je podporovať múzejnú prezentáciu a archiváciu dokumentov týkajúcich sa nemeckej menšiny v Poľsku. Okrem toho slúži ako múzeum, historické a kultúrne centrum, miesto mimoškolského vzdelávania a miesto stretávania sa. Moderný výstavný koncept ponúka návštevníkom vzrušujúcu cestu históriou a súčasnosťou Nemcov v Poľsku. Výstava je kombináciou scénografie a multimédií s autentickými prvkami doplnenými o repliky a reprodukcie. Animovaná scénografia, audio- a videonahrávky a projekcie zavedú návštevníkov do historického pozadia, pôsobia na všetky zmysly a umožňujú tak stretnutie s históriou a každodenným životom nemeckej komunity v Poľsku.

Navštívili sme aj ďalšie pobočky knižnice – oddelenie cudzojazyčnej literatúry a hudobné oddelenie.

Videli sme historické pamiatky mesta, univerzitu aj amfiteáter známeho poľského hudobného festivalu – Národného festivalu poľskej piesne v Opole.

Ďalšou knižnicou, ktorú sme navštívili, bola Mestská verejná knižnica v meste Gorzów Śląski, kde nám pracovníčky knižnice predviedli prezentáciu svojej práce zameranú okrem na deti aj na prácu so seniorami. Zriaďovateľom knižnice je mestský úrad, kde nás privítala viceprimátorka, ukázala nám priestory úradu, pohostila nás.

Navštívili sme Verejnú knižnicu Olesko v Olešne, ktorá zhromažďuje okrem iných aj publikácie týkajúce sa regiónu Olešno. Knižničný fond pozostáva aj z literatúry v nemeckom jazyku. Poslednou zastávkou bola návšteva Regionálneho múzea v Olešne. V ňom sme mali možnosť vidieť historické exponáty, suveníry súvisiace s mestom či regiónom, stálu expozíciu predstavujúcu ucelenú históriu mesta Olešno. Nachádza sa tu expozícia lesníctva a poľovníctva, ktorú tvoria zvieratká, mapy, plody prírody – šišky, sadenice stromov, ale aj interaktívna tabuľa zvieracích zvukov. Mali sme možnosť vidieť orientálnu a farebnú výstavu o starovekom a modernom Uzbekistane zameranú na počesť Leona Barszczewskiego – objaviteľa, bádateľa, cestovateľa a fotografa.

Ďakujeme za možnosť spoznať nové miesta, ktoré nám otvárajú príležitosti stretnúť nových ľudí, nájsť pozitíva, ktoré môžeme využiť aj v našej práci, motivovať sa.

Adriana Sojaková

1. ZÁMOK V ROGÓWE – HISTORICKÝ FOND KNIŽNICE

ZÁMOK V ROGÓWE – HISTORICKÝ FOND KNIŽNICE

Knižnice súčasnosti 2024

V dňoch 10. – 12. septembra 2024 sa v Olomouci konala najväčšia knihovnícka konferencia Knihovny súčasnosti 2024, na ktorú sme boli vyslané za našu organizáciu v spolupráci so Študijnou a vedeckou knižnicou v Hradci Králové – Mgr. Jana Vranová a Mgr. Michaela Töröková.

32. ročník knihovníckej konferencie bol plný inovácií a zaujímavých informácií. Prezentácia a program boli dostupné cez iba cez mobilnú aplikáciu Eventee, ktorá umožňovala účastníkom klásť otázky súbežne s prebiehajúcim programom, prípadne sa prihlasovať na aktivity mimo hlavného programu a komplexne sledovať priebeh podujatia.

Všetky prednášky zahraničných rečníkov boli simultánne tlmočené. Program bol rozdelený do piatich blokov, súčasťou boli semináre a workshopy a popoludní taktiež sprievodné programy (prehliadka Vedeckej knižnice v Olomouci, Vily Primavesi, swap, pilates, spoločný večerný raut). Prednášky v sálach sme si rozdelili, na tematické okruhy: digitálne občianstvo (prednášky zamerané na digitálne vzdelávanie knihovníkov a širokej verejnosti, informácie o knižničných systémoch Tritius, Biblib, on-line platforme Digitální Česko, rozvoj čitateľskej gramotnosti dyslektikov prostredníctvom systému DevelEx);- bezpečnosť a krízové situácie v knižniciach (prednášky zamerané na tému krádeží a krízových situácií v knižniciach);- hravá, otvorená a spolupracujúca knižnica (teória a prax);- life-balance v knižniciach;- kurátorstvo alebo cenzúra.

Zaujali nás informácie o koncepcii nového magisterského študijného programu edukácia v knihovníctve, ktorý sa pripravuje na Pedagogickej fakulte Univerzity Karlovej v Prahe. Je založený na rozvoji kompetencií, ktoré súvisia s aktuálnou transformáciou knižníc na komunitné, vzdelávacie a kultúrne centrá obcí. Výsledkom bude profesia knihovník-educátor, pre ktorú už nebude potrebné ďalšie pedagogické vzdelanie.

Získali sme cenné informácie a nadviazali kontakty, ktoré využijeme aj v budúcnosti. České knihovníctvo napreduje míľovými krokmi a dúfame, že s ním v mnohých veciach dokážeme súznieť a spolupracovať.

Michaela Töröková

KNIŽNICE SÚČASNOSTI 2024

VEDECKÁ KNIHOVNA V OLOMOUCI – EXKURZIA

V zdravom tele zdravý duch - výstava ozdravovacej architektúry

Výstižný názov výstavného duálneho projektu prezentuje kúpeľnú a ozdravujúcu architektúru. Klenbové priestory prvého poschodia Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici, ktoré uplynulých päť rokov spestrovali aj výstavy o architektúre, tentokrát prezentovali diela fotografa Ľuba Stacha a Tibora Škandíka. Zreštaurovaná a kategorizovaná jednotlivých diel sa zhostila kurátorka a iniciátorka projektu Monika Stacho, ktorá s podporou projektu KEGA a študentov Fakulty architektúry a dizajnu STU zrealizovala výstavný projekt. Po Bratislave a Košiciach bol projekt počas jesene 2024 prezentovaný aj v Banskej Bystrici (7. – 31. 10. 2024). Duálnosť projektu tkvie v prísnom zdokumentovaní čerstvo zrealizovaných diel popredných architektov československého obdobia moderny 70. a 80. rokov, ktorí sa opierali o kultivovanú estetiku, poctivé narábanie s materiálom a do jednotlivých projektov nápadito zakomponovali výtvarné diela, ktoré v symbióze súčasnej prítomnosti kúpeľníkov povyšovali byt v prírodne pestrých lokalitách po Slovensku na mysteriózne zážitky.

Architektúra moderny na Slovensku cieľavedomo odzrkadľovala záblesky kvalitnej architektúry západu. Aj napriek stavebným a technologickým problémom vznikali na území dnešného Slovenska prierezové diela medzinárodnej úrovne.

Druhý pohľad je zachytený „nezaťaženou“ optikou študentov fotografie a architektúry mladších akademických ročníkov 2020 – 2023, ktorí sa pokúsili o formu interpretácie pôvodnej esencie nielen architektonických kvalít objektov, ale prezentovať ich v príslušnom kontexte.

V kontexte časových zmien, či už vrstvením turbulentných spoločenských pomerov, svedomitosti prístupu nových prevádzkovateľov, často aj za cenu degradácie pôvodnej náplne stavieb, straty funkčnosti a ich kvalít. S odstupom času, keď sa prezentovaná architektúra obalila do zeleného šatu náletovej zelene, jasne vnímateľných vrstiev adaptácií objektov novými majiteľmi, projekt nadobúda na dokumentačnej hodnote, autenticite a krehkosti architektúry, ktorá mala slúžiť na rozvoj našej spoločnosti v duchu leitmotívu výstavného projektu.

Rastislav Udžan

Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici a kaviareň Poetika
vás pozývajú na výstavu fotografií

ĽUBO STACHO a TIBOR ŠKANDÍK

V zdravom tele zdravý duch

pondelok 7. október 2024 - štvrtok 31. október 2024, 1. poschodie ŠVK a kaviarmi Poetika
komentovaná prehliadka autorov 17. 10. 2024 o 16:00

urátorka: MONIKA STACHO, príprava: RASTISLAV UDŽAN

Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici je príspevkovou organizáciou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

Mediálni partneri:

rtv, Bline.sk, BanskobystricaVirtualne.sk, Banskobystrica.sk, Mesto Banská Bystrica, Mestská polícia Banská Bystrica, Mestský úrad Banská Bystrica, Mestská knižnica Banská Bystrica, Mestská kultúrna rada Banská Bystrica, Mestská športová organizácia Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz slovenských rodákov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Slovákov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Čechov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Maďarov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Poľákov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Ukrajincov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Litovincov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Slovincov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Poliacov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Chorvov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Srbov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Rumunov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Slovákov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Maďarov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Poľákov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Ukrajincov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Litovincov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Slovincov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Poliacov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Chorvov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Srbov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Rumunov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Slovákov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Maďarov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Poľákov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Ukrajincov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Litovincov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Slovincov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Poliacov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Chorvov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Srbov Banská Bystrica, Mestská organizácia Zväz Rumunov Banská Bystrica

Pracovný pobyt v Študijnej a vedeckej knižnici v Hradci Králové

Začiatkom októbra 2024 sme v rámci partnerskej spolupráce absolvovali pracovný pobyt v Študijnej a vedeckej knižnici v Hradci Králové. Pobyt sa uskutočnil v rámci Mesiaca českej a slovenskej kultúrnej vzájomnosti. Zúčastnili sa na ňom Mgr. Michal Majer, vedúci oddelenia starostlivosti o čitateľa, Mgr. Andrea Loužecká, konzultantka Centra slovanských štúdií, a Mgr. Soňa Šóky, PhD., projektová a PR manažérka knižnice.

Na pracovnú cestu sme sa tešili. Možnosť navštíviť partnerské pracovisko, knižnicu či inú kultúrnu inštitúciu, je vždy zážitok. Takýto pobyt umožní aspoň na pár dní zmeniť známe domáce prostredie, ale hlavne ponúkne možnosť načerpať nové informácie, kontakty, skúsenosti kolegov a v neposlednom rade i zážitky z daného prostredia. Nám sa to počas piatich dní strávených v Hradci Králové podarilo. Prvý októbrový týždeň v tomto meste ponúkol pekné jesenné, ale i chladnejšie počasie. Napriek tomu sme si všetko, čo pre nás pripravili kolegovia z partnerskej inštitúcie, užili v zdraví a naplno.

Pondelkový deň sme strávili na ceste a v podvečerných hodinách sme dorazili do knižnice. Po ubytovaní v knižničnom apartmáne sme sa stretli s riaditeľkou Mgr. Danielou Ridlovou a ďalšími dvoma kolegyňami knižnice na príjemnom posedení.

V utorok sme absolvovali predstavenie jednotlivých pracovísk s prehliadkou celej knižnice, počas ktorej sa nám ochotne venovali kolegovia z knižnice. V popoludňajších hodinách sme absolvovali literárnu prechádzku po meste. Išlo o ukážkový vzdelávací program pre základné a stredné školy, ktorý predstavuje významné literárne osobnosti, ale i architektonické objekty mesta v kontexte literatúry a histórie. Vo večerných hodinách sme sa zúčastnili na prednáške o antickej mytológii, ktorú pripravila knižnica pre verejnosť v rámci svojich vzdelávacích aktivít.

V stredu v dopoludňajších hodinách sme sa zúčastnili na pripravenej prednáške príslušníka policajného zboru Mimoriadne udalosti a ako sa na ne pripraviť. V popoludňajších hodinách sme s kolegyňou z oddelenia propagácie navštívili Galériu súčasného umenia, kde sme si prezreli všetky dostupné výstavy.

Voľný večer sme venovali vynikajúcemu dramatickému umeniu v Klicperovom divadle.

Vo štvrtok doobeda sme s kolegyňami absolvovali prehliadku Jiráskových sadov, ktoré ponúkajú množstvo zelene, kvetov a sú miestom oddychu a relaxu v centre mesta. V sadoch stojí Kostol sv. Mikuláša (pôvodom z východného Slovenska), ktorý sme si prehliadli vďaka pripravenej komentovanej prehliadke.

V Múzeu východných Čech sme mali zabezpečenú komentovanú prehliadku výstavy Cesta mesta – história 1. republiky. Grafický dizajn, umelecká realizácia, vzdelávací a zážitkový rozmer tejto výstavy boli vynikajúco stvárnené a uvedená výstava nás ako návštevníkov múzea veľmi očarila. Bohatý štvrtkový program v knižnici zakončila prednáška Broumovsko Dr. Novákovej.

Náš program bol počas týždňa doplnený o obedy a večere s pracovníkmi knižnice, počas ktorých sme si vymieňali pracovné skúsenosti, názory a odporúčania ohľadom zlepšenia práce v knižniciach.

Riaditeľke knižnice Mgr. Daniele Ridlovej a jej kolegom ďakujeme za zaujímavý pripravený program. Absolvovali sme viacero vzdelávacích programov knižnice, ale navštívili sme aj zaujímavé kultúrne inštitúcie a pamiatkové objekty v tomto meste. Vďaka tomu sme mohli lepšie spoznať Hradec Králové a nasať genia loci tohto mesta.

Z odborného hľadiska sme si z pracovného pobytu odniesli niekoľko zaujímavých zistení a nápadov, ktorých realizáciu by sme mohli zvážiť na pôde našej knižnice. Podrobne sme ich zhodnotili a špecifikovali v našej správe zo služobnej cesty. U našich partnerov sme strávili štyri pekné, informačne hodnotné a ľudsky obohacujúce dni.

Soňa Šóky

ANDREA LOUŽECKÁ A MICHAL MAJER NA
PREHLIADKE V KNIŽNICI

SOŇA ŠÓKY A MICHAL MAJER V KNIŽNICI

PRACOVNÉ STRETNUTIE S KOLEGYŇOU M. HAŠKOVOU

Cestou za spoznávaním nórskeho knižníctva

V dňoch 9. – 11. 10. 2024 sme sa traja kolegovia z oddelenia medzinárodnej spolupráce zúčastnili na odbornom stretnutí v Nórsku v rámci projektu LibraryEdu. Na rokovaní sa zúčastnili zástupcovia žiadateľov projektu (Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky) a zástupcovia všetkých piatich slovenských partnerov/knižníc zapojených do projektu (Štátna vedecká knižnica v Košiciach, Štátna vedecká knižnica v Prešove, Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici, Slovenská národná knižnica v Martine, Univerzitná knižnica v Bratislave). Nóorskymi partnermi projektu sú tri knižnice (Elvebakken videregående skole, Raelingen bibliotek, Hartvig Nissens skole), ktoré sme aj všetky počas nášho pobytu v Nórsku navštívili.

Hneď v prvý deň po prilete do Osla sme navštívili knižnicu Deichamn Bjørnveia, ktorá sa stala Najlepšou verejnou knižnicou na svete za rok 2021. Počas prehliadky knižnice sme sa oboznámili aj so zaujímavým projektom Future Library. Knižnica nás očarila svojím krásnym moderným priestorom so zaujímavými dekoráciami.

Počas druhého dňa sme navštívili prvého z našich nórskeho partnerov projektu, knižnicu Hartvig Nissens videregående skole. Knihovník Inge nám nielen predstavil knižnicu, v ktorej pracuje, ale aj porozprával o fungovaní knižníc v Nórsku; o kurzoch pre knihovníkov, ktoré je v Nórsku možné absolvovať; o knižničných systémoch, ktoré knižnice využívajú a i. Potom sme sa presunuli k ďalšiemu nórskeho partnerovi Elvebakken videregående skole. Knihovnička Ingrid nám spravila prehliadku po knižnici a porozprávala o svojej práci; o tom, ako prilákať mladých do knižnice, o jej spolupráci s učiteľmi a so školami v rámci podpory čítania u žiakov a i. Ingrid nám opísala mnoho zaujímavých projektov, ktoré v knižnici realizuje, medzi nimi napr. Klub štrikovania so žiakmi alebo projekt s názvom Knižné prekvapenie, v ktorom ide o to, že na základe ankety na školách sa vyberie balíček 2 – 3 najlepších kníh v danom žánri, ktoré budú žiakom v knižnici bližšie predstavené a následne si ich aj môžu vypožičať a rozšíriť si tak svoje čitateľské obzory.

V posledný deň našej pracovnej cesty sme sa spoločne presunuli na miesto tretieho nórskeho partnera, do knižnice Raelingen bibliotek. Ako u predošlých dvoch partnerov, aj tu nás knihovnička Gjertrud previedla knižnicou. Po nej nám prostredníctvom zaujímavej prezentácie predstavila činnosť ich knižnice a porozprávala nám o celkovom rozdelení a typoch knižníc v Nórsku; o spolupráci so školami a o aktivitách pre žiakov, ktoré organizujú; o zaujímavých projektoch a aktivitách pre rôzne skupiny obyvateľstva a i. Napríklad pre utečencov tu funguje Jazyková kaviareň, ktorá slúži na zlepšenie znalostí nórskeho jazyka a následne lepšie zaradenie do nórskej spoločnosti. Po rokovaní v Raelingen bibliotek sme si urobili ešte jednu zastávku a spoločne sme navštívili verejnú knižnicu v meste Lillestrøm, ktorá nás taktiež očarila svojím veľmi moderným priestorom.

Pracovnú cestu hodnotíme pozitívne, mali sme možnosť spomínané knižnice nielen osobne navštíviť, ale hlavne sa porozprávať s knihovníkmi, ktorí v nich pracujú.

Nazbierali sme know-how, ako jednotlivé knižnice fungujú, aké systémy využívajú, aké aktivity pripravujú, ako spolupracujú so školami, ako lákajú a motivujú mladých čítať a navštevovať knižnice a mnoho iných užitočných rád, ktoré nás motivujú do práce. Popri tom všetkom sme ako bonus mali možnosť lepšie spoznať hlavné mesto Nórska Oslo, vidieť jeho historické budovy a chrámy, navštíviť jeho Národné múzeum, vidieť fjordy či polárnu žiaru.

Zuzana Hušlová

NAŠI KNIHOVNÍCI ZUZKA, MAJKA A ROBO V KNIŽNICI ELVEBAKKEN VIDEREGÅENDE SKOLE

ÚČASTNÍCI PROJEKTU V JEDNEJ Z NÓRSKÝCH KNIŽNÍC

SILF 2024, alebo ako sme prezentovali ŠVKBB v Šanghajskej knižnici

V dňoch 21. – 26. 10. 2024 som sa spolu s pani riaditeľkou PhDr. Oľgou Doktorovou zúčastnila na Šanghajskej medzinárodnej knižničnej fóre (Shanghai International Library Forum – SILF) 2024 v Šanghajskej knižnici. Počas tohto trojdňového fóra sme mali možnosť spoznať knihovníkov z USA, Nemecka, Veľkej Británie, Hong Kongu a iných krajín a prostredníctvom ich prezentácií spoznať aj ich knižnice. Taktiež sme obidve prezentovali vlastné príspevky.

Hneď po príchode do Šanghaja sme sa presunuli na Generálny konzulát Slovenskej republiky v Šanghaji, kde sme absolvovali stretnutie s generálnym konzulom Igorom Pacolákom a zástupkyňou generálneho konzula Kamilou Kukovou. Na stretnutí nám pán konzul opísal svoje dojmy z návštevy Šanghajskej knižnice, keďže ju nedávno navštívil a stretol sa aj s riaditeľom knižnice Chen Chaom, ktorému odovzdal knihy o Slovensku darované z našej knižnice. Zvyšok pracovnej cesty bol venovaný zasadaniu SILF 2024. Sídлом fóra bola nová budova knižnice (Shanghai Library East) vo východnej časti Šanghaja. Prvý deň bol venovaný prezentáciám riaditeľov knižníc. Naša riaditeľka PhDr. Oľga Doktorová vystúpila s príspevkom Key Issues Affecting Librarianship Worldwide (Kľúčové problémy ovplyvňujúce knihovníctvo na celom svete). Jeho obsahom bolo viacero tém: spolupráca knižníc s inými organizáciami a aktivity pre mládež, ktoré organizujú knižnice; zaujímavé projekty a aktivity pre rôzne skupiny obyvateľstva, ako sú napr. aj utečenci z iných krajín; moderné technológie a zakomponovanie AI do ich činnosti.

Po prezentáciách nasledovala slávnostná večera na siedmom poschodí knižnice s krásnym výhľadom na Šanghaj, na ktorej sme diskutovali a vymieňali si skúsenosti. Na večeri sme mali možnosť diskutovať s dôležitými zástupcami viacerých knižníc a organizácií: s riaditeľom Šanghajskej knižnice Chen Chaom, s riaditeľkou Národnej knižnice

v Pekingu Ying Chen, s hlavným knihovníkom Verejnej knižnice z Queens v New Yorku Nickom Buronom, s viceprezidentkou Európskeho úradu knižničných, informačných a dokumentačných asociácií a členkou výboru v sekcii IFLA Hello Klausner, s riaditeľom globálnych knižničných iniciatív v Stony Brook University (New York, USA) Michaelom Bailou Huangom a ďalšími dôležitými osobnosťami. Súčasťou večerného stretnutia bol hudobný kultúrny program prezentovaný čínskymi umelcami.

Na druhý deň pokračovalo medzinárodné fórum formou menších panelov venovaných rôznym témam. Moja prezentácia bola súčasťou panelu Cezhraničný rozvoj a spolupráca knižníc. Všetci prezentujúci predstavili medzinárodnú spoluprácu vo svojich knižniciach. Vo svojom príspevku som priblížila fungovanie nášho oddelenia medzinárodnej spolupráce a použila príklady spoluprác, na ktorých sme pracovali v minulosti, alebo ktoré práve chystáme. Po prezentáciách nasledovala exkurzia po knižnici. Knižnica nás očarila svojím veľmi moderným interiérom s množstvom futuristických technológií (od robotov, ktoré kontrolujú správne uloženie kníh, až po boxy na dezinfekciu kníh) a krásnych výstav. Po exkurzii sme v sprievode Jean Jin z oddelenia medzinárodnej spolupráce Šanghajskej knižnice navštívili viacero budov projektovaných architektom Ladislavom Hudecom, ako napríklad Park Hotel, prvý mrakodrap v Ázii, alebo jednu z najznámejších budov v Šanghaji Normandie apartments.

Sme vďačné, že sme mali nielen možnosť navštíviť veľmi modernú a krásnu knižnicu v Šanghaji, ale hlavne porozprávať sa s knihovníkmi, ktorí v nej pracujú a ktorí ju navštívili z rôznych kútov sveta. Mali sme tiež možnosť zistiť, ako jednotlivé knižnice fungujú, aké moderné systémy využívajú, aké aktivity pripravujú a mnoho iných užitočných rád, ktoré nám budú určite užitočné v našej každodennej pracovnej činnosti.

Mária Onderufová

PHDR. OĽGA DOKTOROVÁ NA SILF 2024

RIADITEĽKA ŠVKBB PHDR. OĽGA DOKTOROVÁ A KONSULTANTKA CENTRA WINDOW OF SHANGHAI BC. MÁRIA ONDERUFOVÁ NA SILF 2024

BUDOVA NORMANDIE APARTMENTS, KTORÚ PROJEKTOVAL BANSKOBYSTRICAN LADISLAV HUDEC

Navštívili sme Deichman Bjørvika, najlepšiu verejnú knižnicu na svete

Počas našej pracovnej cesty v Osle sme sa venovali návštevám viacerých knižníc v rámci projektu LibraryEdu. Prvou a veľmi zaujímavou knižnicou, ktorú sme navštívili, bola hlavná pobočka siete nórskech verejných knižníc Deichman Bjørvika. Táto knižnica bola v roku 2021 vyhlásená za najlepšiu novú verejnú knižnicu na svete. Ocenenie pre najlepšiu verejnú knižnicu každý rok udeľuje Medzinárodná federácia knižničných združení a inštitúcií IFLA. Knižnica sa nachádza v centre Oslo, má šesť poschodí, mnoho zaujímavých študovní a kútikov plných umeleckých diel. Čitatelia majú možnosť pri študovaní pokochať sa okrem umenia aj nádherným výhľadom na fjord, pri ktorom je táto presklená, moderná budova postavená. Ako je už v nórskech knižniciach zvykom, všetky služby tejto knižnice sú zadarmo. My sme napríklad využili bezplatné rezervovanie miestnosti určenej na nerušené diskutovanie, v ktorej sme sa stretli s našimi nóorskymi partnermi. Toto je ale len jedna zo základných služieb, ktoré knižnica poskytuje. Keďže je knižnica postavená vo veľmi modernom štýle, v budove nájdete najnovšie technológie, ktoré sú využívané nielen na praktické účely, ale aj umelecké. Na viacero Na viacero poschodiach nájdete plochy, na ktorých je premietané umenie. Tu sa môžete posadiť a naplno si to užiť, popripade si nasadiť aj pripravené slúchadlá s relaxačnou hudbou a naplno si oddýchnuť.

Na najvyššom poschodí knižnice sa nachádza veľmi unikátny nórske projekt s názvom Future Library. Na prvý pohľad by ste možno nezistili, o čo ide: uvidíte iba zaujímavú uličku z dreva, do ktorej sa môžete ísť pozrieť. Tam nájdete miesto na sedenie, okolo ktorého sú do dreva uložené schránky, na ktorých sú vyryté mená známych autorov, ako napríklad Margaret Atwood alebo Ocean Vuong. Tieto mená však za sebou ukrývajú príbehy, ktoré si nikdy neprečítate. Future Library je totiž projekt, ktorý sa zrealizuje až o 100 rokov. V roku 2114 bude vydaná zbierka príbehov, na ktoré bude použité drevo z lesa vysadeného priamo za Osloom v roku 2014. Každý rok do zbierky prispieva jeden známy autor svojím príbehom, ktorého obsah nikomu neprezradí. A práve tieto príbehy sú uložené do schránok v tejto verejnej knižnici.

Ak sa niekedy v budúcnosti ocitnete vo verejnej knižnici Deichman Bjørvika, určite vám odporúčam navštíviť aj tento veľmi zaujímavý kútik, sadnúť si medzi neprečítané príbehy a nechať si chvíľku na premýšľanie nad tým, ako asi bude svet v roku 2114 vyzerať.

Zuzana Hušlová

SCHRÁNKY S PRÍBEHMI, KTORÉ SÚ SÚČASŤOU PROJEKTU FUTURE LIBRARY

NAŠI KNIHOVNÍCI Z ŠVKBB V PRIESTOROCH PROJEKTU FUTURE LIBRARY, ZA NIMI SA NACHÁDZAJÚ SCHRÁNKY S PRÍBEHMI

POSCHODIA VO VEREJNEJ KNIŽNICI DEICHMAN BJØRVIKA
PONÚKAJÚ RÔZNORODÉ PRIESTORY NA ŠTUDIUM

RÔZNORODÉ PRIESTORY NA ŠTUDIUM

OBRAZOVKY S POHYBLIVÝM UMENÍM, KU KTORÉMU MÔŽETE
POČÚVAŤ AJ RELAXAČNÚ HUDBU

Edičná činnosť ŠVK v roku 2024

Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici realizuje svoju edičnú činnosť vydávaním periodických a neperiodických publikácií a zabezpečuje distribúciu a predaj vlastných publikácií, tlačovín a propagačných materiálov knižničnej a múzejnej povahy.

Na vydanie v roku 2024 sme mali naplánovaných desať knižných publikácií, stolový kalendár na rok 2025 a našu dlhoročnú periodickú publikáciu – občasník Knižničné noviny (zost. Alžbeta Matejová) s periodicitou štyroch čísel počas roka.

Viacere jazykové centrá našej knižnice rozvíjajú svoju činnosť v jubilejných rokoch.

K piatemu výročiu založenia Centra hispánskej kultúry Vladimíra Olerínyho ŠVK (2019 – 2024), k tridsiatemu výročiu vzniku Nemeckej študovne ŠVK (1994 – 2024) a k blížiacemu sa dvadsiatemu výročiu založenia Centra slovanských štúdií ŠVK (2005 – 2025) pripravili a zostavili jubilejné publikácie Dialóg kultúr ich lektorky Zuzana Hušlová, Katarína Gregorová a Andrea Loužecká. Publikácie sumarizujú najdôležitejšie vývinové medziny jazykových centier a informácie o jednotlivých krajinách, v ktorých sa hovorí príslušným jazykom – španielskym, nemeckým a slovanskými jazykmi, hodnotné vzdelávacie a kultúrne podujatia (najmä jazykové kurzy, prezentácie a uvedenia kníh, cestovateľské a literárne prednášky, tematické hodiny pre žiakov základných a stredných škôl aj vysokoškolských študentov, výstavy, prezenčné a absenčné výpožičky knižničných dokumentov a i.), ktorými podporujú a systematicky rozširujú kruhy záujemcov o cudzie jazyky, krajiny, ich geografiu, históriu a kultúru.

V roku 2024 si pripomínáme 160. výročie narodenia tajovského rodáka, rímskokatolíckeho kňaza, maliara, vynálezcu, priekopníka bezdrôtovej telegrafie Jozefa Murgaša, 150. výročie narodenia učiteľa, bankového úradníka, redaktora, politika a spisovateľa, výrazného reprezentanta neskorého slovenského literárneho realizmu v prvej polovici 20. storočia Jozefa Gregora Tajovského. Obidvom osobnostiam, ktoré sa od svojho vstupu do verejného života významne podieľali na rozvoji a prezentácii slovenskej kultúry, vedy a vzdelanosti doma aj v zahraničí, sú venované naše miniknižky Jozef Murgaš a Jozef Gregor Tajovský, ktoré zostavila D. Kmeťová.

Rovnako aj tretí minititul Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici – Literárne a hudobné múzeum. Všetky tri publikácie obsahujú krátke a stručné informácie, svojou šírkou, dĺžkou aj hrúbkou sa zmestia do dlane, ale sú hodnotné nielen myšlienkou, z ktorej sa zrodili, ale aj ručnou prácou našej kolegyne Anny Senčekovej z knižárskej dielne.

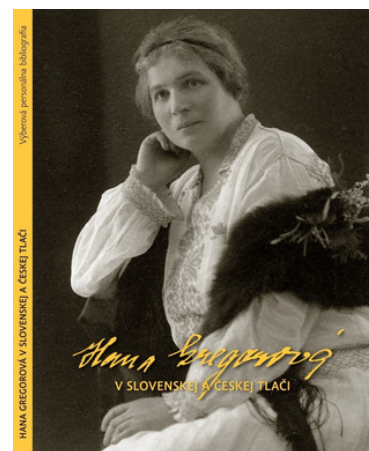
Ďalšie dva edičné tituly rozširujú stálu edíciu Osobnosti. Ide o výberové personálne bibliografie Jozef Gregor Tajovský v slovenskej a českej tlači (zost. Ivan Očenáš a Slavomíra Očenášová-Štrbová; obsahuje 1342 bibliografických záznamov) a Hana Gregorová v slovenskej a českej tlači (zost. Slavomíra Očenášová-Štrbová a Ivan Očenáš; obsahuje 479 bibliografických záznamov). Obidvoma publikáciami nadväzujeme na personálne bibliografie Hany Gregorovej a Jozefa Gregora Tajovského, ktoré zostavila Hana Vydrová a v rokoch 1974 a 1977 vydala Matica slovenská v Martine. V bibliografiách sa tiež publikuje pôvodná literárnovedná štúdia Poetologické premeny J. G. Tajovského v prizme literárnej vedy 20. a 21. storočia od Ivce Hajdučekovej, literárnej vedkyne a vysokoškolskej pedagogičky na Katedre slovakistiky, slovanských filológií a komunikácie Filozofickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, a štúdia Za právo byť spisovateľkou (K životu a dielu Hany Gregorovej), ktorej autorkou je Dana Hučková z Ústavu slovenskej literatúry Slovenskej akadémie vied, v. v. i., v Bratislave.

V tomto kalendárnom roku očakávame z tlačiarne tiež dlhšie pripravený reprezentatívny katalóg historických knižničných dokumentov našej knižnice Uchované dedičstvo (zost. M. Bôbová a M. Danková), ktorý predstaví nielen odbornej verejnosti 392 výnimočných regionálnych knižných pamiatok vyhlásených v roku 2021 Ministerstvom kultúry SR za historické knižničné dokumenty. Z dôvodu ich zvýšenej ochrany boli všetky diela prednostne zdigitalizované a v roku 2024 zverejnené v novej Digitálnej knižnici ŠVK (<https://digilib.svkbb.eu/>), kde sú sprístupnené v neobmedzenom režime a vo vynikajúcej vizuálnej kvalite pre každého používateľa internetu a záujemcu o vzácne poklady knižnej kultúry na Slovensku.

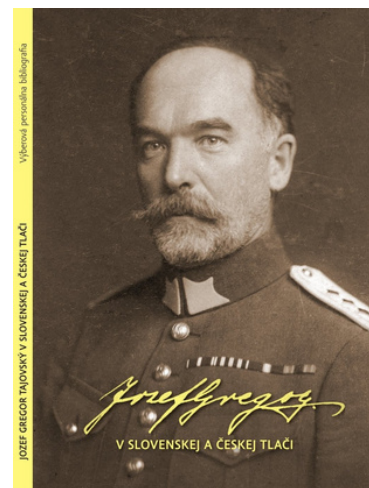
Do konca roka 2024 bude tiež vydaný recenzovaný zborník príspevkov z 23. ročníka odborného seminára pre knihovníkov a informačných špecialistov Trends in Libraries 2024 Poklady slovenskej kultúry a ich prezentácia doma a v zahraničí (zost. M. Bôbová a E. Palková). Na seminári, ktorý sa konal v máji 2024, sa pertraktovala problematika ochrany a popularizácie písomného kultúrneho dedičstva, najzaujímavejšie historické knižničné dokumenty či sprístupňovanie kultúrneho dedičstva pomocou umelej inteligencie. Očakávaným je tiež Katalóg výtvarných diel Jozefa Murgaša (zost. S. Šváčková), ktorý bude žiaducim a užitočným dodatkom k výstave prezentovanej v Galérii v podkroví v mesiacoch september – november 2024 Viera – veda – umenie: Jozef Murgaš z Tajova do Wilkes-Barre. Posledným edičným titulom roka je stolový kalendár na rok 2025. Jeho zostavovateľ J. Kiss v ňom predstavuje najvýznamnejšie a najkrajšie historické knižné dokumenty z historického fondu našej knižnice.

Všetkým autorom, editorom a partnerom publikácií patrí vďaka za ich neúnavnú prácu, kreativitu a dôkladnosť, ktoré vyústili v úspešné tvorivé edičné počiny roka.

Ivan Očenáš

HANA GREGOROVÁ – OBÁLKA

BIBLIOGRAFIA TAJOVSKÝ – OBÁLKA

Knižnice v staroveku

V staroveku s rozvojom gramotnosti nerástla len výroba kníh, ale aj potreba zriaďovať knižnice. Najznámejšia bola v Alexandrii, založená za vlády Ptolemaia I. Sótora (323 – 283 p. n. l.). Obsahovala takmer 500 000 papyrusových zvitkov uložených v košoch. Každý koš mal štítok s maľovanou tabuľkou zavesenou nad uloženými papyrusmi. Každý záznam na tejto tabuľke sa začínal titulom, potom nasledovalo meno autora, miesto jeho narodenia, meno otca, všetkých jeho učiteľov a nadobudnuté vzdelanie. Obsahoval tiež stručný životopis autora a zoznam autorových publikácií. V zázname sa tiež nachádzal prvý riadok diela, zhrnutie jeho obsahu a informácie o pôvode zvitku, ako aj akékoľvek pochybnosti o pravosti jeho pripísania do fondu. Boli to Gréci, ktorí sa zameriavali na vytváranie kópií už existujúcich textov na papyrusových zvitkoch a umožnili tak mnohonásobné šírenie informácií.

Prvým známym knihovníkom bol Zenodotus – gramatik, literárny kritik a učenec. Na vrchole svojej kariéry bol okolo roku 280 p. n. l. Prvý záznam o vytvorení knižničnej katalogizácie a zostavovaní bibliografií máme práve od jeho súčasníka a podriadeného kolegu, alexandrijského knihovníka a bibliografa Kallimachosa z Kyrény (cca 305 – 240 p. n. l.), ktorý zostavil mnoho katalogizačných zoznamov. Ten najznámejší z nich pozostával zo 120 zväzkov, z ktorých každý sa nazýval PINAKES – tabuľky, podľa vyššie opísaných tabuliek na košoch. Boli to zoznamy autorské aj názvové. V tomto zozname spracoval cca 120 000 kníh. Toto stratené bibliografické dielo sa dnes všeobecne považuje za prvý katalóg knižníc. Rozdeľoval diela do rôznych kategórií podobne ako dnes predmetový katalóg. Všetko bolo zoradené abecedne. Kallimachove pinaxy sa stali vzorom organizovania písomností v celom Stredomorí s vplyvom aj v stredovekých kresťanských knižniciach a dokonca aj v arabskom svete (Ibn al-Nadimov Al-Fihrist). Nástupcom Zenodota bol Apollonius z Rodosu. Po ňom v roku 235 p. n. l. nastúpil do funkcie hlavného knihovníka Alexandrijskej knižnice starogrécky polyhistor Eratosthenes z Kyrény – matematik, geograf, básnik, astronóm a hudobný teoretik.

Bol autorom schémy veľkých políc s knihami. V roku 195 p. n. l. sa stal ďalším nástupcom knihovník Aristofanes z Byzancie, ktorý existujúci PINAKES aktualizoval. Po Alexandrii sa knižnice rozšírili do Atén či Efezu, alebo Bergamu. Veľa knižníc vzniklo aj na území Rímskej ríše. Knižnice znamenali v čase svojho vzniku nielen vzdelanie, ale aj zdroj moci. Budova bergamskej knižnice stojí dodnes, avšak všetky jej pôvodné knihy boli s najväčšou pravdepodobnosťou zničené. Náhodne (počas požiaru za Julia Céзара), v neskorších vojnách alebo úmyselne na popud alexandrijského biskupa Teofila, ktorý dal v roku 391 Serapeum zničiť. Zvyšné knihy boli údajne zničené moslimami, pretože neboli v zhode s ich svätými písomami. Mnohé pohanské tituly prežili paradoxne v odľahlých kláštoroch, ktoré zakladali svoje vlastné knižnice, mnohokrát ako palimpsesty.

Anna Senčeková

PAPYRUSOVÉ ZVITKY STAROŽITNOSTÍ A ANÁLOV Z TREVIRI.
ZDROJ: WIKIMEDIACOMMONS.

Vianoce na pohľadniciach Všetko má svoju históriu a tá o vianočných pozdravoch stojí za povšimnutie...

Začiatky vianočných pozdravov siahajú až do ďalekého Egypta, kde ľudia písali pozdravy na papyrusy. V Číne si poslaním pozdravu na červenom podklade pripomínali oslavu Nového roka. V Európe sa v 15. storočí vyrábali pozdravy ručne. Nevyužívali sa iba na Vianoce, ale aj pri oslave sv. Valentína.

Prvá vianočná pohľadnica bola odoslaná v roku 1843 a za jej príbehom sa musíme vybrať do Anglicka. Sir Henry Cole, vtedajší riaditeľ Victoria and Albert Museum v Londýne, bol známy tým, že si dal záležať na spoločenskej etikete.

V Každý rok posielal známym vianočné pozdravy, ktoré písal ručne. Keď ho už nebavilo písať toľko pozdravov, dostal nápad, ako túto situáciu vyriešiť a pozdravy ešte aj vylepšiť. V roku 1843 oslovil maliara Johna Callcotta Hersleya, aby mu namaľoval obrázok, na ktorom by bola šťastná rodina sediacia za štedrovečerným stolom. Bol na ňom napísaný aj text: „Veselé Vianoce a šťastný nový rok.“ Táto vianočná pohľadnica sa dala do tlače a vytlačilo sa jej niekoľko tisíc kusov. Vianočná pohľadnica si postupne získala pozornosť ľudí a vytvorila sa tak tradícia posielania pozdravov známym a blízkym.

Hoci mnoho z nás v súčasnosti uprednostňuje elektronické pohľadnice či textové správy pred tlačnými pozdravmi, nájdu sa aj takí, ktorí si Vianoce bez tradičných pohľadníc nevedia predstaviť. Naša knižnica sa venuje zbieraniu, odbornému spracovaniu a uchovávaniu dobových pohľadníc mesta Banská Bystrica. Historické vianočné pohľadnice spojené s našim mestom, žiaľ, vo fonde nemáme, máme však niekoľko pohľadníc a novoročieniek so stromčekom z 2. polovice 20. a začiatku 21. storočia. Ich autormi sú renomovaní fotografi Dušan Slivka, Karol Demuth, Eduard Genserek, Jozef Šťastný a Elena Lorencová. Staršie pohľadnice zobrazujú mesto Banská Bystrica v zimnom zasneženom období, napr. kolorovaná pohľadnica vydaná v Budapešti. Našu zbierku sa nám darí obohacovať aj vďaka darom súkromných osôb. Ak sa teda medzi Vami, čitateľmi našich knižničných novín, nájde niekto, kto má vianočné pohľadnice či pohľadnice nášho mesta, radi ich prijmeme.

Jana Vranová a Betka Matejová

PRVÁ VIANOČNÁ POHĽADNICA Z ROKU 1843. ZDROJ:
TWITTER/THE POSTAL MUSEUM.

POHĽAD NA MESTO A ZASNEŽENÉ KOPCE V POZADÍ
(POHĽADNICA Z FONDU ŠVK, SIGN. P 284)

Knižné novinky 4/2024

PROSE, N.: Záhada vianočného imela. Bratislava: Tatran, 2024. 109 s. ISBN 978-80-222-1612-8.

Vianočné darčeky môžu ukrývať nepríjemné tajomstvá... V tejto pôvabnej vianočnej novele musí chyžná Molly vyriešiť úplne novú záhadu. Záhada vianočného imela je hrejivý čarovný príbeh vystihujúci skutočného ducha tohto výnimočného obdobia. Pripomína nám, že láska je najväčším tajomstvom zo všetkých. Chyžná Molly neprestáva upratovať a riešiť záhady ani počas Vianoc.

BORISON, B. K.: Vianočná farma. Bratislava: Lindeni, 2024. 375 s. ISBN 978-80-566-4231-3.

Stella Bloomová, majiteľka farmy s vianočnými stromčekmi, zápasí s finančnými problémami. Preto sa zapojí do instagramovej súťaže, ktorá by farmu mohla vďaka publicite a finančnej výhre zachrániť. V prihláške však uviedla, že farmu vlastní so svojím priateľom, ktorý v skutočnosti neexistuje. Preto požiada svojho najlepšieho kamaráta Luku Petersa, aby sa na týždeň vydával za jej snúbenca. Je to však ťažké, Stella tajne miluje Luku už roky. Bolo by krásne, keby Luka cítil to isté...

OTTENSCHLÄGER, M.: Moje vianočné mestečko. Bratislava: Fragment, 2024. 10 s. ISBN 978-80-566-4079-1.

Nakukni do zvieracieho vianočného mestečka! Vianočné prípravy sú v plnom prúde. Ako to tam vyzerá? Každá rodina má svoje zvyky a tradície. Čo zvykne raňajkovať myšacia rodinka na Vianoce? Čím zdobia malé zajačiky svoj vianočný stromček? Kto to tak krásne pestrofarebne balí všetky darčeky? Ako to vyzerá na vianočnom trhu a u koho nájdeš ten najlepší vianočný punč? Nech sa páči, presvedč sa sám: tu smieš pootvárať všetky dvere i okná.

ROWLINGOVÁ, J. K.: Vianoce v Rokforte: z knihy Harry Potter a Kameň mudrcov. Bratislava: Ikar, 2024. 39 s. ISBN 978-80-551-9407-3.

„Blížili sa Vianoce. V jedno decembrové ráno sa Rokfort prebudil pod metrovou snehovou prikrývkou...“ Takto sa začína dvanásť kapitola knihy Harry Potter a Kameň mudrcov a dojemný príbeh o prvých skutočných Vianociach, ktoré Harry zažil vo svojom živote – plné pohody, radosti, priateľov, dobrého jedla a jedinečných prekvapení, na ktoré nikdy nezabudne.

S textom z knihy J. K. Rowlingovej Harry Potter a Kameň mudrcov a podmanivými ilustráciami Ziyi Gao si toto čarovné obdobie užijete v novej podobe.

OLRINKOVÁ, L.: Vianočný. Bratislava: Marenčin PT, 2024. 222 s. ISBN 978-80-569-1255-3.

Čo by ste urobili, keby vám na dvere domu zaklopala manželova milienka? Karolína takýto šok zažila pár dní pred Vianocami. Najkrajšie sviatky v roku, na ktoré sa vždy tak tešila, sa mali zmeniť na nočnú moru. Dcéry budú tráviť Vianoce s jej mužom a s jeho milenkou a ona ostane prvýkrát sama. Našťastie má pri sebe najlepšiu kamarátku Rebeku, ktorá jej nedovolí poddať sa smútku a osamelosti. Na vianočných trhoch ju donúti napísať svoje tajné želanie a hodiť ho do skrinky splnených priání... Obdobie Vianoc má čarovnú moc. Splní sa Karolíne jej tajné pranie? Nechajte sa očariť vianočným príbehom o priateľstve a láske.

GUASTELLA, A. M.: Popletené Vianoce: keď sa dve neznáme rodiny stanú jednou. [Bratislava]: [Andrea M. Guastella], [2024]. 227 s. ISBN 978-80-974856-6-5.

Popletené rezervácie, dve neznáme rodiny... Mohla by sa vaša dovolenka ešte viac pokaziť? Slovenská rodinka z Kysúc a talianska famiglia sa v predvianočnom období neplánovane budú musieť navzájom zoznámiť so zvykmi a s tradíciami cudzej krajiny. Koľko drobností, nad ktorými sa už ani nepozastavíme, sa iným môže zdať zvláštnych, smiešnych či dokonca čarovných! Na Slovensku ich máme dostatok, no čo ak aj druhá strana má svoje móresy? V dojemnom príbehu sa na ceste za zimným šťastím zaručene zabavíte na tých najbizarnejších výmenách názorov medzi dvoma kultúrami. Začítajte sa do jedného z najromantickejších vianočných príbehov svojej doby, na ktorého konci vás vo vločkách snehu zohreje láska s nečakaným koncom a nebude chýbať ani prekvapivá dávka mrazivého napätia. Keď sa do čítania pustíte 15. decembra, kniha vás každý deň zavedie na to najúžasnejšie miesto a porozpráva vám tie najromantickejšie príbehy až do Vianoc. Zostavila Michaela Töröková

KNIŽNIČNÉ NOVINY

Občasník štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici

Zostavovateľ: **Mgr. Alžbeta Matejová**
Zodpovedná redaktorka: **PhDr. Olga Doktorová**
Grafická úprava a sadzba: **Mgr. art. Michaela Tettingerová**
Jazyková korektúra: **PaedDr. Ivan Očenáš, PhD.**
Registračné číslo: **EV 3255/09. ISSN 1335-6917**
Vydáva: **Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici**
Tlač: **Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici**

